

امنیت، سیستان و بلوچستان و توریسم پایدار (موردی: توریسم ساحلی چابهار)

اسماعیل کاشف

کارشناسی ارشد جغرافیا برنامه ریزی توریسم دانشگاه آزاد واحد نجف آباد-مدرس دانشگاه علمی کاربردی
Kasheftourist2004@yahoo.com

چکیده

موفقیت و رشد پایدار گردشگری در گرو عملکرد مناسب سیستم گردشگری و عناصر و فاکتورهای متعددی است که روی هم رفته سیستم گردشگری را تشکیل می‌دهند. این پارامترها هر یک در سیستم مذکور اهمیت خاصی داشته و با سایر فاکتورها ارتباط تنگاتنگی دارند. یکی از مهم‌ترین این فاکتورها که رونق و توسعه گردشگری در گرو آن است، «امنیت در زمینه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، زیست محیطی و بهداشتی است. ناپایداری جریانات و تصمیمات سیاسی داخلی برخی کشورها، همچون اوضاع کنونی پاکستان، عراق، افغانستان و غیره به علاوه جنگ بین المللی علیه تروریسم باعث کاهش و رکود گردشگری و در بسیاری از کشورهای و مناطق جهان شده است. گاه تبلیغات نادرست از برخی کشورها و یا برخی مناطق مثل سیستان و بلوچستان در ایران باعث کاهش و رکود گردشگری در سواحل و اماکن تاریخی و طبیعی بی نظیر در چابهار و سیستان و بلوچستان، با آن همه پتانسیل و با مردمی خون گرم و مهمان نواز شده است.

در این مقاله سعی بر آن است که به شکل توصیفی و میدانی با تجزی و تحلیل اهمیت و جایگاه امنیت در توسعه گردشگری کشورها و شهرها رامشخص و با ارائه نمونه‌های همچون گردشگری سیستان و بلوچستان و گردشگری ساحلی چابهار نقش تبلیغات منفی امنیتی و اهمیت آن در رشد و عدم رشد و توسعه پایدار گردشگری این منطقه را بشناسیم. زیرا امنیت همه جانبه را به‌عنوان اساسی‌ترین و مهم‌ترین رکن توسعه گردشگری معرفی و دوام و پایداری این صنعت با وجود امنیت کامل، میسر خواهد بود.

واژگان کلیدی: توریسم ساحلی - سیستم توریسم - توریسم پایدار - امنیت - سیستان و بلوچستان - چابهار

۱- مقدمه :

هدف توریسم پایدار همواره دارا سه جنبه ۱- حفاظت از محیط زیست ۲- منابع طبیعی و میراث فرهنگی ۳- حرمت و احترام به جوامع می باشد. (پاپلی یزدی، ۱۰۸، ۱۳۸۶). مفهوم گردشگری پایدار، موضوع اساسی این صنعت در دهه ۱۹۹۰ بوده و به ویژه در منطقه آلپ مطرح شد. بر اساس آن توسعه گردشگری، حفظ چشم انداز و طبیعت به عنوان پیش نیاز هر نوع توسعه لحاظ می شود. امروز پایدار ی به نحو گسترده ای به عنوان رویکردی بنیادین، برای هر نوع توسعه از جمله توسعه گردشگری پذیرفته و در مباحث سیاسی و محیطی، گردشگری پایدار به عنوان مفهومی نو، برای مقابله با آثار مخرب گردشگری مطرح شده است. گردشگری پایدار در برگیرنده تمامی فعالیت های مربوط به مدیریت و گسترش صنعت گردشگری است که موجب تداوم فرایند های مربوط با توجه به ساخت ها و کارکردهای اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و زیست محیطی می شود. مفهوم توسعه پایدار ابتدا برای محیط زیست به کار برده شد و سپس برای در نظر گرفتن مدیریت منابع اجتماعی که بعدا ابعاد گردشگری پایدار را در پایداری بوم شناختی، پایداری اجتماعی، پایداری فرهنگی و پایداری

اقتصادی تعریف نمودند (توسعه گردشگری روستایی ، رضوانی ، ص ۱۱۸) شناخت صحیح از ملاحظات اقتصادی ، زیست محیطی و اجتماعی، فرهنگی به منظور برنامه ریزی، توسعه و مدیریت موفق توریسم امری ضروری است التزام به مفهوم توسعه پایدار ملاحظات زیست محیطی و فرهنگی اجتماعی را واجد اهمیت می سازد (برنامه ریزی توریسم، رنجبران، ص ۶۶) و در بطن مفهوم توسعه پایدار توریسم، امنیت به عنوان یکی از مفاهیم اساسی و کلیدی در ابعاد مختلف باید در نظر گرفته شود .

۲- توریسم پایدار ساحلی

گردشگری فعالیتی چند منظوره است که عمدتاً با ایام سفر و اقامت‌های کوتاه مدت مردم با هدف تفریح یا استراحت مرتبط می باشد . محدوده وسیعی از فعالیت‌های گردشگری در نواحی ساحلی منطقه آسیا - اقیانوس آرام وجود دارد که به طور اختصار به دو گروه تقسیم می شود :

۱- **فعالیت‌های متکی بر طبیعت** - ماهیگیری ، حمام آفتاب ، شنا ، تماشای مناظر ، غواصی با ماسک، غواصی با کپسول ، قایق رانی ، اسکی روی آب و غیره

۲- **فعالیت‌های مبتنی بر تاسیسات** - خرید ، تفریحات و غیره (راهکارهای توسعه...، ۱۳۸۰، ص ۲۱)

از این بابت سواحل چا بهار یکی از مناطق مستعد گردشگری ساحلی است که مزیت هایی را به خاطر واقع شدن در منطقه سیستان و بلوچستان با دارا بودن آثار باستانی مهمی چون شهر سوخته و منابع طبیعی ویژه چون گل فشان ، کوه‌های مریخی ، کویر، سواحل زیبای گوآتر ، تمساح پوزه کوتا یا گاندو ، کوه آتش فشانی تفتان، جنگل های حرا ، صنایع دستی ممتاز و صدها مزیت ویژه توریستی که اختصاصی منطقه است . چابهار ضمن دارا بودن تمام پتانسیل های لازم برای توسعه گردشگری پایدار در بخش تجاری در صورت برنامه ریزی مناسب می تواند جایگزین بسیاری از کشور های منطقه نیز بشود

۳- موقعیت جغرافیایی (شکل-۱)

استان سیستان و بلوچستان با وسعتی حدود صد و هشتاد و هفت هزار و پانصدو دو کیلومتر مربع، در جنوب شرقی ایران و در مختصات جغرافیایی بیست و پنج درجه و سه دقیقه تا سی و یک درجه و بیست و هشت دقیقه عرض شمالی و پنجاه و هشت درجه و چهل و هفت دقیقه تا شصت و سه درجه و نوزده دقیقه طول شرقی واقع شده است. این استان پهناور در سمت شرق با کشور پاکستان نهدد کیلومتر و با کشور افغانستان سیصد کیلومتر مرز مشترک دارد؛ در قسمت جنوب با دریای عمان به طول تقریبی دویست و هفتاد کیلومتر مرز آبی دارد و از قسمت شمال و شمال غرب با استان خراسان به طول صد و نود کیلومتر در قسمت غرب با استان کرمان به طول پانصد و هشتاد کیلومتر و با استان هرمزگان به طول صد و شصت و پنج کیلومتر هم‌جوار است. استان سیستان و بلوچستان به لحاظ وسعت از بزرگترین استان‌های کشور است و پس از استان خراسان در رتبه دوم قرار دارد. این استان از دو ناحیه سیستان و بلوچستان تشکیل یافته است که از لحاظ طبیعی با یکدیگر کاملاً متفاوتند. ناحیه سیستان هشت هزار و صد و هفده کیلومتر مربع، در قسمت شمالی این استان قرار دارد و حوزه مسطح و مسدودی است که از آبرفت‌های دلتای قدیمی و فعلی رود هیرمند تشکیل شده است. ناحیه بلوچستان به مساحت صد و هفتاد و نه هزار و سی صد و هشتاد و پنج کیلومتر مربع منطقه وسیع کوهستانی است که حد شمالی آن کویر لوت و حد جنوبی آن دریای عمان است. مرزهای طولانی آبی و خشکی استان با کشورهای افغانستان، پاکستان و کشورهای حوزه خلیج فارس، موقعیت ویژه‌ای را به آن بخشیده و سبب ایجاد شرایطی خاص شده است. چندگانگی و تنوع مذهبی، گویش‌های مختلف و نمود تعلقات قومی و قبیله‌ای از دیگر ویژگی‌های اجتماعی این استان است. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری استان سیستان و بلوچستان دارای هشت شهرستان است. شهرستان‌های آن عبارتند از: ایرانشهر، چابهار، خاش، زابل، زاهدان، سراوان، سرباز و نیک شهر. (شکل-۳)

رودخانه‌ها

۱- رودخانه باهوکلالت: این رودخانه پرآب‌ترین رود این شهرستان می‌باشد. ۲- رود بمپور: از ارتفاعات شرقی ایرانشهر سرچشمه می‌گیرد و عامل اساسی فعالیتهای کشاورزی در ناحیه ایرانشهر بمپور است. ۳- رود کاجو: این رودخانه دائمی است و از شمال قصرقند جریان می‌یابد. ۴- رودخانه کارواندر: از شعبات اصلی رودخانه بمپور است که تاروستای کارواندر دارای آب جاری دائم است مازاد آب آن در این محل در بستر رودخانه فرو می‌رود و در پائین دست رودخانه مخصوصاً در محل دامن در آغاز دشت ایرانشهر مجدداً از زیرزمین خارج می‌شود و همراه با چند شاخه کوچک به رود بمپور می‌پیوندد.

- **پوشش گیاهی:** جنگلهای طبیعی این استان مانند جنگلهای ناحیه شمالی و یا غرب ایران به صورت انبوه و متراکم نیست و اغلب به طور پراکنده و به اصطلاح لکه‌ای در مناطقی از چابهار به طرف کنارک در مسیر جاده و در مسیر روستاهای هوتک و کهری به طرف ناحیه زراباد نشانه‌هایی از جنگلهای کهور و گز دیده می‌شود. از مجموع ۱۸ میلیون هکتار وسعت کل استان حدود ۱۱/۸ میلیون هکتار آنرا مراتع و جنگلهای پراکنده تشکیل دشت ایرانشهر مجدداً از زیرزمین خارج می‌شود و همراه با چند شاخه کوچک به رود بمپور می‌پیوندد.

آثار و بناهای تاریخی

مهم‌ترین آثار باستانی و بناهای تاریخی سیستان عبارتند از: شهر سوخته، رام شهرستان، زاهدان کهنه، شهر باستانی زرنج، شهر سابوری شاه، کندرک، اتشکده، کوه خواجه و... ..

منطقه بلوچستان:

شهرستان ایرانشهر: قلعه قدیمی ایرانشهر، قلعه بمپور، تپه‌های قدیمی و باستانی (دامن، محترم آباد، پیپ، فیروزآباد، راسک، مسکوتان). شهرستان چابهار: آثار شهر تیس، مقبره سید غلام رسول، چاه باستانی پلان، قلعه نوشیروان، قصر قند، تپه جادختران. شهرستان سراوان: تپه‌های باستانی، قلاع، (دزک، کوهک، سیب، گشت، زابلی) - درخت کهن‌سال سرو سرجو. جنگلهای حرا

جاذبه های توریستی چابهار (توریست ساحلی)

در جنوب شهر چابهار به دلیل موقعیت منحصر به فرد آن که تنها بندر اقیانوسی کشور است منطقه ای وجود دارد که به ساحل صخره ای (دریای بزرگ) معروف است منظره برخورد موج و صخره و ارتفاع آب که گاه تا پنج متری رسد پس از برخورد با صخره های بلند اوج می‌گیرد انواع خرچنگها و لاک پشتهایی که در روی صخره ها همبازی موج اقیانوس و جدال موج و صخره اند و نسیم روح بخشی که در موج می‌پیچید و همه وهمه جلوه های نابی از طبیعت شاعرانه را به تصویر می‌کشند که هر بیننده ای را با شعر و ترانه پیوند می‌دهد. با پیشروی آب دریا فرسایش رسوبی سواحل دریای عمان به ویژه قسمتهای جنوبی شهرستان چابهار با پرندگانی چون لک لک طاووسک، تیهو، حواصیل سفید و خاکستری، زیبایی آن را دوچندان کرده است.

- **جنگل های حرا :** در ناحیه ساحلی خلیج گواتر به ویژه در خور باهو و در نزدیکی محلی که رودخانه باهو کلالت به دریای عمان می‌ریزد، جنگلی بسیار زیبا و قابل توجه از گونه حرا پدیدار می‌گردد. حرا درختچه‌ای است که در مردابهای نواحی گرم کرانه‌های عربستان، مصر و جنوب ایران از جمله شهرستان چابهار می‌روید در حال حاضر این جنگل یکی از زیبا ترین منظره‌های موجود در چابهار و منطقه گواتر می‌باشد. در کشورهای توریستی که چنین جنگلهایی وجود دارد. با ایجاد امکانات هم ساز با محیط تسهیلات ویژه ای برای بازدید کنندگان، عکاسان و محققان ایجاد می‌کنند (شکل - ۴-۱۰)

- ارتفاعات فرسایش یافته (کوههای مریخی): اشکال زیبا و طبیعی در برخی ارتفاعات که عوامل طبیعی آنها را به اشکال مختلف مبدل ساخته بسیار جالب و تماشایی است این رشته ارتفاعات بیشتر در مسیر جاده ساحلی چابهار- گواتر و چابهار - کهیر و چابهار - ایرانشهر به صورت پراکنده به چشم می خورد. (شکل ۱۱-۱۲)

- گل فشان : در شمال غرب چابهار و در ۲۰ کیلومتری روستای کهیر در مسیر تنگ گالک یک پدیده منحصر بفرد بنام گل فشان وجود دارد که نظیر آن فقط در ۳ نقطه دیگر جهان دیده شده است و همواره از دهانه آن گل سرد طوسی رنگی تراوش می کند این پدیده که به مرور زمان به یک تپه بلند تبدیل شده با پرتاب گل و متصاعد شدن گاز از ژرفای زمین نظر هر بیننده را به خود جلب می کند در اطراف آن هیچ گلی هیچ گیاهی رشد و نمو نمی کند.

- روستای قدیمی تیس : روستای تیس در ۹ کیلومتری شمال بندر چابهار و در دهانه خلیج چابهار قرار گرفته است در آثار مورخین از جمله مقدسی مورخ سده چهارم هجری از بندر تریا تسی به عنوان بندر کوچک اما پر رونق و آباد یاد شده است که در مسیر راه دریایی کرانه های جنوبی ایران قرار گرفته و همچنین مرکز تجارت شکر ابلت مکران و گندم سیستان به شمار می رفته است. مناره سفید مسجد جامع تیس نیز نظر هر بیننده ای را از دور به آن مکان می کشاند.

- قلعه پرتغالیها : این قلعه در فراز تپه ای مشرف بر جاده چابهار - تیس و در ۶ کیلومتری شهر چابهار واقع شده است قلعه به ابعاد ۳۴×۵۹ متر ساخته شده و مصالح به کار گرفته در آن آجر ، سنگ ، گچ و ساروج است. در ورودی در قسمت شرق واقع شده است. قلعه دارای هشتی بزرگ با اتاقهای بسیار و ایوان اختصاصی ، آب انبار ، برج دیدبانی ، چاه آب و... می باشد. آثار ۲ برج دیدبانی بر بالای قسمت شاه نشین دیده می شود که ۲ برج بصورت یک اتاق ایوان دار بر روی حجمی مکعب شکل پی سازی شده است . این برج احتمالاً علاوه بر دیدبانی به صورت چراغ دریایی مورد استفاده بوده است. قدمت این قلعه به دوره اسلامی می رسد.

- تمساح پوز کوتاه : تمساح پوز کوتاه بر جسته ترین موجود حیات وحش چابهار محسوب می شود که در طبیعت این منطقه زندگی می کند . بخشی از زیستگاه اصلی این تمساح که محلی ها آن را گاندو می نامند در شهرستان چابهار و بخش دیگری در محدوده شهرستان سرباز قرار دارد. این تمساح که نادرترین انواع تمساح در جهان است در رودخانه سرباز زندگی می کند (شکل ۱۳)

- کوه تفتان : کوه آتش فشانی با دودی بر فراز آن و زیبایی طبیعی مجاور آن

- سواحل چابهار : سواحل سنگی زیبا و رویایی

- سواحل صخره ای گواتر : از چابها به طرف شرق و

- منطقه آزاد چابهار : منطقه بسیار زیبا با اجناس مناسب و به سبک جزیره کیش

- بازارهای مرزی بنادر ماهیگیری : چکیگور و در چابهار و... بنادر پریس و تیس (شکل ۱۶)

- کویر های زیبا : مسیر چابهار به جاسک (شکل ۱۴)

- تالاب لیپار : که به رنگ صورتی رنگ است در مسیر چابهار به گواتر می باشد

- سد پیشین : در مرز پاکستان که برای دیدن گاندو ها مناسب است

و صدها جاذبه طبیعی و تاریخی و فرهنگی و صنایع دستی (شکل ۱۵) که ویژه منطقه می باشد (پرتال استان سیستان و بلوچستان)

- نتایج بررسی فاکتورهای اقلیمی در استان و پراکنندگی گردشگران (شکل ۲)

تمایز نواحی مختلف مناطق خشک از یکدیگر، یعنی نواحی خشک، نیمه خشک، نیمه بیابانی و بیابانی، نیاز به بررسیهای دقیق و پایه ای دارد. در استان سیستان و بلوچستان نزولات آسمانی غالباً به شکل باران و در طول ماهها و سالهای مختلف پراکنش زمانی و مکانی نامنظمی دارند. ایستگاههای مورد مطالعه را از نظر میزان بارندگی سالانه می توان به سه دسته کمتر از ۱۰۰

میلیمتر (زاهدان و زابل)، ۱۰۰ تا ۱۵۰ میلیمتر (ایرانشهر، سراوان، سرباز، باهو کلات، چابهار و بمپور) و بیشتر از ۱۵۰ میلیمتر (خاش و کارواندر) تقسیم کرد. ضریب تغییرات سالانه نیز بین ۳۰ تا ۱۶۳ درصد متفاوت است. این تفاوت در میزان بارندگی سالانه، می‌تواند به علت تأثیر جریان‌های جوی و تغییرات ارتفاعی حاکم بر استان باشد. بالا بودن میانگین درجه حرارت ماهانه و سالانه، دامنه مطلق سالانه دما، دامنه میانگین سالانه دما، دامنه نوسان روزانه دما، ساعات آفتابی سالانه نشان‌دهنده حاکمیت شرایط اقلیمی خشک و بیابانی در این استان است. ضریب خشکی دومرتن نیز بین ۲/۱ (زابل) تا ۶ (کارواندر) تغییر می‌کند و نشان‌دهنده وجود اقلیم خشک و بیابانی می‌باشد.

با توجه به اقلیم منطقه، مناطق مستعد برای گسترش توریسم بر حسب اقلیم و پتانسیل‌های موجود مشخص می‌گردد. و بر این اساس حواشی قله تفتان یکی از مستعدترین نواحی آب و هوایی برای گسترش توریسم از نظر اقلیم و چابهار به واسطه ساحلی بودن، وجود رودخانه و زیستگاه تمساح پوزه کوتاه و ایجاد امکانات و جاذبه‌های گردشگری بخصوص تجاری بخش قابل توجهی از گردشگری را به خود اختصاص می‌دهد و زابل و شهر سوخته و کوه خواجه نیز از پر بیننده‌ترین آثار تاریخی منطقه هستند. البته انگیزه‌های تجاری و تحقیقی و باستان‌شناسی و غیره هم در گسترش گردشگر منطقه تأثیر دارد.

۴- تعریف امنیت:

مفهوم امنیت همچون بسیاری از مفاهیم دیگر، در طول تاریخ تغییر یافته و روندی رو به رشد داشته است. شک نیست که مفهوم «امنیت» همسان و موازی با مفهوم «بشر» تعالی یافته، تا امروزه ما تعریفی بسیار متفاوت از تعریف اولیه آن داشته باشیم. چنان‌که در دوران ماقبل از تاریخ، امنیت تنها مربوط به حفظ بقا بود و پس بعدتر امنیت را نبود تهدید نظامی تعریف کردند. اما امروزه کارشناسان فن، مؤلفه‌های امنیت را در تمامی ابعاد سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی پی‌گیری می‌کنند. (زاهدی، ۱۳۸۵) و حتی بیش از آن‌ها، می‌بینیم که عباراتی همچون «امنیت در رسانه»، «امنیت در فضای مجازی»، «امنیت داده‌ها»، «امنیت در گردشگری» و ... به وجود آمده‌اند. به طور کلی، هنگامی که در جامعه‌ای بستر مناسبی فراهم است، به گونه‌ای که فعالیت‌های مختلف در ابعاد گوناگون، به طور عادی و بدون مشکلی خاص جریان پیدا کنند، آن جامعه را امن فرض می‌کنیم. و اما، وقتی با وجود بسیاری از تمهیدات دستیابی به امنیت، افراد جامعه با هم احساس ناامنی می‌کنند باید این نکته را به یاد آورد که مردم خود را در امان نخواهند دید مگر این‌که به گونه‌ای، احساس امنیت به ایشان القا شود. در این میان، وجود نظم اجتماعی و اجرای عادلانه قانون از مواردی هستند که احساس امنیت را در جامعه به وجود می‌آورند. و نهایتاً باید دانست و به این موضوع اعتقاد داشت که ملاک امنیت، احساس امنیت در میان اقشار مختلف مردم است.

۵- امنیت در گردشگری:

اصولاً تا امنیت برقرار نباشد، سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن از گردشگری، بیهوده خواهد بود. براساس آنچه قبلاً گفتیم، هرگاه در سطح جامعه جهانی بستر مناسبی فراهم باشد، افراد سفر می‌کنند و در پی آن است که فعالیت‌های مربوط به گردشگری رونق می‌یابند. و اگر گردشگران نسبت به مقصدی احساس ناامنی داشته باشند، هرگز به آن‌جا سفر نمی‌کنند. امنیت و گردشگری، پارامترهای یک معادله هستند که نسبتی مستقیم با هم دارند. در واقع همان‌طور که یکی از عوامل مهم توسعه گردشگری وجود امنیت است، رونق گردشگری در یک منطقه و تردد گردشگران در یک مقصد، موجب به وجود آمدن امنیت می‌شود. البته نباید فراموش کرد که این قضیه همیشه هم صادق نیست، چرا که در برخی مواقع، وجود پدیده گردشگری و رفت و آمد گردشگران باعث ناامنی شده است. با این وجود، صنعت گردشگری و مقوله امنیت ارتباط تنگاتنگی با هم دارند. در این مورد هم باید دانست و اعتقاد داشت که ملاک امنیت در گردشگری، احساس امنیت توسط گردشگران است. از طرفی این مساله بسیار حائز اهمیت است که بدانیم امنیت را در چه مقوله‌هایی باید به وجود بیاوریم، مساله‌ای که برای حل آن نیازمند شناخت تهدیدها هستیم. این موضوعات را در «امنیت در گردشگری ایران» بررسی می‌کنیم.

۶- دیدگاه‌های غلط به امنیت گردشگری ایران و منطقه سیستان و بلوچستان

کارشناسان معتقدند که امنیت با احساس امنیت متفاوت است. به گونه‌ای که ممکن است در جامعه‌ای امنیت باشد ولی این امنیت احساس نشود. بنابراین در ابتدا باید بدانیم که آیا ما در کشورمان امنیت نداریم و یا احساس امنیت نمی‌کنیم (نمی‌کنند). و اصولاً در صورت وجود، این عدم امنیت و یا احساس عدم امنیت، مربوط به چه مقولاتی می‌شوند و چقدر واقعی هستند. یکی از عواقب مثبت سفر این است که گردشگر متوجه می‌شود، چقدر از نگرانی‌ها و ترس‌هایش قابل اعتنا هستند و چه مقدار تحت تاثیر تبلیغات و پیش‌فرض‌های ذهنی خود قرار دارد. تجربه دست‌اندرکاران صنعت گردشگری در ایران حاکی از این است که بیش‌تر گردشگرانی که به ایران سفر می‌کنند، در ابتدای ورود احساس عدم امنیت دارند ولی در انتهای سفر، ایران را امن تلقی می‌کنند. که این مطلب در مورد سیستان و بلوچستان نیز صادق است اینکه چرا آن‌ها قبل از دیدار، ایران را کشوری امن نمی‌دانند، دلایل بسیاری دارد. برای مثال برای هر کشوری که به عنوان مقصد گردشگری مطرح می‌شود، توصیه‌هایی وجود دارد. بد نیست بدانیم که برخی از توصیه‌های سفر به ایران، از نگاه دفتر کشورهای مشترک‌المنافع با انگلستان آن‌چنان که در سایت www.worldtravelguide.net آمده، چیست: شروع نقل قول از سایت:

«به گردشگران قویا توصیه می‌شود که فاصله چندصد کیلومتری خود را با مرز ایران و افغانستان و مرز ایران و عراق، حفظ کنند. مرز ایران و پاکستان هم ناامن است. همچنین بهتر است گردشگران در جاده کرمان به بندرعباس و بم تردد نکنند. جرائم خیابانی در تهران و شهرهای دیگر کم است و حوادث دزدی از خارجیان گزارش نشده است. اما تعدادی دزدی توسط مردان جوان با اتومبیل‌های متفرقه و کیف قاپی با موتورسیکلت دیده شده است.

تاکسی‌ها از اتومبیل‌های متفرقه مطمئن‌ترند. برخی از افراد با لباس شخصی و غیرنظامی خود را پلیس معرفی می‌کنند، از این جهت گردشگران باید از کسانی که خودشان را پلیس معرفی می‌کنند، کارت شناسایی درخواست کنند

ادامه نقل قول: «... از آنجا که تنش‌های سیاسی میان ایران و جوامع بین‌المللی وجود دارد، به گردشگران توصیه می‌شود که برای برنامه‌ریزی سفر به ایران، اخبار رسانه‌ها و توصیه‌های سفر را جدی بگیرند!»

«گردشگران می‌بایستی از اجتماعات بزرگ دوری کنند. عکس‌برداری از مناطق نظامی و دولتی ممنوع است. ایران کشوری زلزله‌خیز است. از کارت اعتباری نمی‌توان استفاده کرد. قوانین اسلامی در این کشور به شدت رعایت می‌شود، نوشیدن نوشیدنی‌های الکلی ممنوع است، و خانم‌های بالای چند سال باید حجاب اسلامی را رعایت کنند.»

«گردشگران باید در تمام مدت، کارت‌های شناسایی خود را به همراه داشته باشند.

«حال متوجه شدیم که از نقطه نظر توصیه‌های سفر به ایران به چه موضوعاتی اشاره شده است، بنابراین برای رونق گردشگری باید بتوانیم در حل مشکل عدم «احساس امنیت در ایران و برخی استانها» بکوشیم. در موارد ذکر شده به عنوان توصیه‌های سفر به ایران، برخی واقعیت دارند و برخی نه. برخی مربوط به قوانین کشورمان می‌شوند و جزو اصول هستند و تغییر ناپذیر، ولی برخی را می‌توانیم تغییر دهیم. در این میان وظیفه‌ی ما تغییر اندیشه‌های ناصحیح و تغییر مواردی است که امکان تغییرشان وجود دارد. برای تغییر اندیشه‌های ناصحیح، دانستن داشته‌ها و توانایی‌هاست.» اتمام نقل قول.

مرزهای کشور ما چنان‌که ذکر شده، ناامن نیستند ولی به خاطر دوری شهرها از هم و مناطق وسیع بدون سکنه، و البته چند مورد گروگان‌گیری و حمله مسلحانه، ناخودآگاه این شبهه ایجاد می‌شود که شهرها و مسیرهای مرزی از امنیت لازم برخوردار نیستند. اما این موضوع، مشکلی نیست که قابل حل نباشد.

مردم سیستان و بلوچستان مردم فوق‌العاده مهمان‌نواز و مهربانی هستند و نگارنده این سطور چند سفر مکرر که بارها در دور افتاده‌ترین جاده‌های آن مثل گواتر و جکی گور با خانواده در شب سفر و یا جاده فوق‌العاده کم تردد کویری چابهار به جاسک را طی کرده و حتی کمک و مهر بانی‌های فراوانی از هم وطنان خوب خود دیده‌ام. و راه حل بر طرف کردن این سوء تفاهات گسترش شبکه راه و زیرساختها و گسترش توریسم و ایجاد امنیت همه جانبه در منطقه می‌باشد.

۷- اثرات امنیت اجتماعی و فرهنگی در سیستم توریسم پایدار منطقه

اگر در سیستم توریسم منطقه سیستان و بلوچستان که با توجه به تبلیغات و ذهنیتی که به اشتباه در افواه و افکار حاکم است ه سیاست‌ها ی توسعه توریسم بخوبی برنامه ریزی و ساماندهی شوند، و امنیت در عرصه‌های مختلف جاکم باشد صنعت توریسم گسترش فراوان یافته و می‌تواند راهی برای آشنا شدن مردم کشور ها با نحوه زندگی سایر اقوام، عقاید، آداب، عادات، سنن، و خلاصه فرهنگ‌ها و خرده فرهنگ‌های دیگر باشند. در این فرایند، با ایجاد امکان مبادلات فرهنگی و تعاملات اجتماعی، زمینه‌هایی به وجود می‌آید که به وسعت نظر و بسط حوزه دید مردم جامعه منجر می‌شود و تجارب فرهنگی مردم کشور را غنی می‌کند. از این طریق برای مردم کشور ما نیز این امکان فراهم می‌شود تا ارزش‌های مثبت فرهنگی نقاط مختلف کشور خویش را به جهانیان انتقال دهند در تغییرات ژرف و شگفت‌انگیزی که جهانگردی برارایش فضایی شهرها بر ظرف و مظلوف شهر و همچنین بر میزان و چگونگی جذابیت و مفهوم آن اثر می‌گذارد جهانگردی چنان نقشی را ایفا می‌کند که قابل چشم‌پوشی نیست (جهانگردی شهری، ژرژ کازس، ۱۳۸۲) که ما این تغییر را در منطقه آزاد چابهار به وضوح شاهد هستیم. گسترش توریسم در منطقه با بالا بردن سطح در آمد و اشتغال سطح امنیت را ارتقاء خواهد داد. و دیدگاه‌های اشتباه در مورد عدم امنیت منطقه را عوض خواهد کرد.

۸- اثرات امنیت سیاسی در سیستم توریسم پایدار منطقه

برای منطقه حساسی مثل سیستان و بلوچستان امنیت سیاسی و امنیت در حوضه تصمیم‌گیری‌های کلان به طور مستقیم بر روند توسعه توریسم و سیستم توریسم موثر است. تصمیم‌های مقطعی و غیره علمی، بی‌ثبات و هیجانی و استفاده از شعارهای تند و جنجال بر انگیز به عنوان یک ائتروپی در سیستم توسعه توریسم تا ثیرات محرب بر جای خواهد گذاشت آگاهی از ابعاد سیاسی جهانگردی و به ویژه توزیع نابرابر قدرت در سطح جامعه یا در یک گروه، باید ما را متوجه عواقب و نتایج اجرای سیاست‌های جهانگردی کند. متأسفانه در مدیریت، برنامه ریزی و توسعه جهانگردی، سیاست‌های جهانگردی مورد ارزیابی منظم قرار نمی‌گیرند. با توجه به ماهیت پویای جهانگردی ضرورت ارزیابی و نظارت بر سیاست‌های جهانگردی بیش از پیش افزایش یافته است. (سیاست گذاری جهانگردی، کالین مایکل، ۱۳۸۲) در سیستان و بلوچستان اتخاذ سیاست‌های مناسب با اقوام و فرهنگ‌های بومی و اجرای سیاست‌های اقتصادی مبتنی بر عدالت اجتماعی می‌تواند پایداری گردشگری را در منطقه تضمین کند.

۹- اثرات امنیت اقتصادی در سیستم توریسم پایدار منطقه

با توجه به وضعیت خاص اقتصادی حاکم بر منطقه سیستان و بلوچستان و نامناسب بودن سطح زندگی و رفاه و با توجه با اینکه یکی از مباحث مهم در توسعه توریسم، امنیت اقتصادی و امنیت سرمایه گذاری است. و اقتصاد جوامع محلی در پایداری توریسم منطقه بسیار مهم است آثار اقتصادی توریسم چند گانه است مهمترین اثر این صنعت ایجاد اشتغال و درآمد است نتایج تحقیقات متعدد موید این است که توریسم به کاهش بیکاری و کسب درآمد منتهی میگردد و درافزایش درآمد‌های مالیاتی نیز تاثیر مستقیم دارد. ازدیگر آثار اقتصادی توسعه توریسم این است که به شناخت بیشتر و درک عمیق تری از امکانات کشور برای خارجیان منجر میشود و امکان افزایش سرمایه گذاری خارجی را فراهم می‌آورد. سرمایه گذاری در زمینه ایجاد تسهیلات توریستی سبب جذب درآمدها از حوزه پس انداز و به جریان افتادن آن در سیستم اقتصادی کشور میشود. گاهی در صنعت توریسم منابعی به معرض فروش گذارده میشود که صرفاً متعلق به آن صنعت نیست. از این رو در بهره‌گیری از این منابع مانند آب، هوا، جنگل، کوهستان، سنن و آداب و رسوم باید وسواس بیشتری به خرج داده شود تا ماندگاری و پایداری آن در معرض خطر قرار نگیرد. (زاهدی، ۱۳۸۵، ۴۱) به موازات رشد صنعت توریسم رفتارها و طرز برخورد ساکنان بومی کشور هانسیب به توریسم تغییر می‌کند دلیل عمده این تغییر اصطکاک منافع است (زاهدی، ۱۳۷۶، ۳۸). البته با رشد اقتصاد و صنعتی شدن جوامع حرکت جهانگردی به شکل وسیع و کنونی افزایش داشت که با لا رفتن سطح در آمد ها و ایجاد شهر

های شلوغ پر اذدهام و نیاز به سکوت آرامش و تقلیل ساعات کار و افزایش زمان فراغت ، حمایت از گردشگری اجتماعی و رونق گردشگری اعتباری و قسطی گردشگری را رونق و گسترش داد . (گردشگری ما هیت و ، یزدی، ص ۱۴۱) که در اینجا نقش برنامه ریزان توریسم در دقت همه جانبه در اجرای مفاد توریسم پایدار بسیار مهم است . دیدگاه جدید به اقتصاد بر مبنی اقتصاد زیست محیطی می باشد یعنی ایجاد اقتصادی که از لحاظ زیست محیطی پایدار باشد. یعنی اقتصاد زیست محیطی مستلزم آن است که اصول اکولوژیکی چارچوب طراحی سیاست های اقتصادی را تعیین کند و نیز اقتصاد دانان و زیست بو م شنا سان بطور مشترک و در ارتباط با یکدیگر این اقتصاد نوین را طراحی کنند . و اکوسیستم به عنوان یک سیستم در کره زمین که همگی با هم زندگی می کنیم و بر یکدیگر تا ثیر متقابل دارند و اگر این دیدگاه در بر نامه ریزی های اقتصادی لحاظ شود به نتایج هر گونه فعالیت اقتصادی در کل سیستم نگاه می شود. در نتیجه هر بر نامه اقتصادی بدون ملاحظات زیست محیطی مورد تأیید و اجرا قرار نمی گیرد (اقتصاد زیست محیطی، لستر براون ، ۱۹۴) اما در توریسم فراتر از این هدف ، توریسم پایدار همواره دارا سه جنبه ۱- حفاظت از محیط زیست ۲- منابع طبیعی و میراث فرهنگی ۳- حرمت و احترام به جوامع می باشد . (پاپلی یزدی ، ۱۳۸۶، ۱۰۸).

۱۰- امنیت محیط زیست و اثرات آن در سیستم توریسم پایدار منطقه

در منطقه سیستان و بلوچستان با وجود مناطق بکر و زیبای ساحلی ، کویری ، رودخانه و زیبایی های طبیعی و جذابیت های محیط زیستی ، وجود تماشای نادر پوزه کوتاه در رودخانه سرباز و باهو کلات و... که این منابع همراه با میراث فرهنگی ، علت اولیه و اصلی برای جذب توریستها و توسعه صنعت توریسم بوده . از پیامدهای مثبت توسعه توریسم در این زمینه می توان به افزایش گرایش های زیبایی شناختی و بهره مندی معنوی از شگفتی های جهان طبیعت اشاره کرد . از دیگر اثرات مثبت توسعه توریسم از بعد محیط زیستی اختصاص بخشی از در آمد های توریسم به محافظت از جذابیت های طبیعی است حفظ منابع طبیعی و ایجاد پارک های ملی ، بهبود سیستم های مدیریت ضایعات و ترویج حساسیت و آگاهی نسبت به سیستم های اکولوژیکی از اثرات مثبت محیط زیستی توسعه توریسم به حساب می آیند متاسفانه اگر گسترش بی رویه صنعت توریسم همانند گسترش بی رویه صنعت باشد و اگر با در نظر گرفتن امنیت محیط زیستی و برنامه ریزی های مناسب زیست محیطی همراه نباشد مثل هر فعالیت لجام گسیخته بشری ، آثار منفی و پیامد های سوئی برای سیستم زیست بوم به همراه آورده و خسارات فراوانی را به هوا ، آب ، زمین ، پوشش نباتی ، فضای سبز ، حیات وحش و خلاصه طبیعت وارد خواهد کرد. تجربه نشان می دهد که در چند دهه اخیر منافع اقتصادی توریسم با خسارت های فراوان محیط زیستی همراه بوده است و در اغلب موارد این خسارت ها از طریق توریسم انبوه بر محیط زیست وارد شده است (زاهدی ، ص ۷۷) . برای افزایش در آمد های اقتصادی ، مجتمع های تفریحی و توریستی زیادی ساخته شده اند که اثرات منفی محیط زیستی در پی داشته اند و بخصوص به گیا هان ، خاک ، آب و حیات وحش صدمات جبران ناپذیری وارد آورده اند . و سیستان و بلوچستان و بخصوص سواحل چابهار از مناطق بکر و دست نخورده ای هستند که حفاظت از آنها الزامی است .

۱۱- امنیت بهداشتی و اثرات آن بر توریسم پایدار منطقه

عدم تقسیم عادلانه منابع در سراسر کشور و مناطق شامل تقسیم عادلانه امکانات بهداشتی نیز میباشد. یکی از الزامات توسعه صنعت توریسم توجه به اعتدالی سطح بهداشت در کشور است . برای جلب توریست ها ، تا سیس امکانات و تسهیلات مورد نیاز ، حفظ بهداشت و رعایت اصول ایمنی و حفاظتی از ضروریات است . برنامه ریزی هایی که در این زمینه ها به عمل می آید ، به ارتقاء سطح بهداشت و بالا رفتن استاندارد زندگی مردم در کشور کمک می کند و اثرات مثبتی را از این نظر برای جامعه در پی دارد زیرا از تسهیلاتی که فراهم می شود ، آنها نیز استفاده می کنند از نظر بسط امکانات ورزشی نیز توسعه صنعت توریسم می تواند اثرات مثبتی در پی داشته باشد . گسترش تسهیلات ورزشی مورد علاقه توریستها می تواند در ایجاد علایق ورزشی در مردم محلی نیز موثر باشد و از این طریق سطح سلامتی مردم کشور را ارتقاء دهد (زاهدی ، ۱۳۸۵، ۵۳)

مناطق شهری به مثابه نقاط عطف جوامع شهری، مراکز تجمع افراد و اشیاء مادی اند. می توان از زوایای مختلف به تجمعی از این نوع، و فضایی که اشغال می کنند و دوباه به آن شکل می دهند نگریست. (طراحی فضایی شهری، مدنی پور، ۱۸۴) چابهار با ایجاد منطقه آزاد توانسته در جذب گردشگر گامهای موفقی بردارد. به بهداشت شخصی افراد در چابهار و ایرانشهر و دیگر شهرها با خوردن موادی به نام پام که با بیرون دادن آب دهان در معابر و خیابانها همراه است و بهداشت عمومی با وجود گرمای برخی فصول الزامی است. و نیاز به پیگیری مسئولان بهداشتی دارد و این رفتار جلوه ناپسندی برای گردشگران ایجاد می کند

۱۲- گردشگری ساحلی چابهار و اثرات آن بر توریسم پایدار منطقه

مناطق شهری به مثابه نقاط عطف جوامع شهری، مراکز تجمع افراد و اشیاء مادی اند. می توان از زوایای مختلف به تجمعی از این نوع، و فضایی که اشغال می کنند و دوباه به آن شکل می دهند نگریست. (طراحی فضایی شهری، مدنی پور، ۱۸۴) چابهار با ایجاد منطقه آزاد توانسته در جذب گردشگر گامهای موفقی بردارد. که مشکل زیر ساخت ها و راههای دسترسی مناسب یکی از مشکلات منطقه است. که تفکر غلط از امنیت منطقه هم از عوامل بازدارنده می بشد. راههای دسترسی به منطقه چابهار جاده چابهار به جاسک که وضعیت بسیار نامناسب و نا امنی دارد و راههای دیگر از کرمان به ایرانشهر هم نیاز به تغییرات زیر بنایی دارد. حمل و نقل ریلی و هوایی نیز گسترش چندانی نداشته است و کشتی های مسافرتی و توریستی هم جایگاهی در منطقه ندارند. این در حالی است که چابهار با داشتن جاذبه های ساحلی زیبا، کوههای میناتوری، قلعه های تاریخی، سواحل صخره ای گواتر، گل فشانها و منطقه آزاد چابهار و وجود تمساح نادر منطقه به نام گاندو به همراه دیگر جاذبه های طبیعی و تاریخی مهم مثل شهر سوخته، کوه خواجه، کوه تفتان و مناطق زیبای اطراف آن و صدها جاذبه دیگر می تواند یکی از مناطق توریستی مطرح دنیا باشد به گونه ای که کشورهایی مثل دبی اصلا دارای هیچ یک از ظرفیتهای توریستی چابهار نیستند. و تنها با مدیریت بر توریسم و ایجاد برخی جاذبه های جدید به این جایگاه در توریسم رسیده اند.

۱۳- صنایع دستی سیستان و بلوچستان :

سفال: سفالگری هنر و صنعت ظریف و حساسی است که از شرق سرچشمه می گیرد زنان بلوچ با استفاده از خاک رس اطراف محل سکونتشان به ساخت ظروف می پردازند و برای زیبایی آن نقوشی را که سینه به سینه از مادر به فرزند رسیده مزین می کنند ساخت سفال در حال حاضر در مناطق کلپورگان سراوان و روستای کوهک، سرباز، بصورت فعال و در مناطق هولنچکان، گلک، شاهی گور به صورت نیمه فعال است. از محصولات تولید شده توسط زنان بلوچ می توان به کوزه، چلیم، بشقاب، کاسه، قندان، سینی، گلدان، قوری، اسپند دودکن، خمیردان، سرخمیردان و ... اشاره نمود. دیگر صنایع دستی این منطقه شامل : سوزن دوزی بلوچ، خامه دوزی سیستان (خامک دوزی)، سکه دوزی. حصیربافی. زیورآلات سنتی، گلیم بافی، قالی بافی، منگلیک (شیشه گری سنتی):.

نتیجه گیری :

اصولا تا امنیت برقرار نباشد، سفری شکل نخواهد گرفت و سخن گفتن از گردشگری، بیهوده خواهد بود امروزه کارشناسان فن، مؤلفه های امنیت را در تمامی ابعاد سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی پی گیری می کنند. و حتی می بینیم که عباراتی همچون «امنیت در رسانه»، «امنیت در فضای مجازی»، «امنیت داده ها»، «امنیت در گردشگری» و ... به وجود آمده اند. کارشناسان معتقدند که امنیت با احساس امنیت متفاوت است. به گونه ای که ممکن است در جامعه ای امنیت باشد ولی این امنیت احساس نشود. یکی از عواقب مثبت سفر این است که گردشگر متوجه می شود، چقدر از نگرانی ها و ترس هایش قابل اعتنا هستند و چه مقدار تحت تاثیر تبلیغات و پیش فرض های ذهنی خود قرار دارد. تجربه حاکی از این است که بیش تر گردشگرانی که به ایران سفر می کنند، در ابتدای ورود احساس عدم امنیت دارند ولی در انتهای سفر، ایران را امن تلقی

می‌کنند. و این موضوع دقیقاً در مورد سیستان و بلوچستان نیز صادق است. ایجاد امنیت اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، محیط زیستی، و بهداشتی در منطقه، ایجاد زیرساخت‌های گردشگری اعم از شبکه راهها، فرودگاه، خط راه آهن، کشتی رانی و امکانات رفاهی، اقامتی مناسب در استان که به نوعی راه را برای حرکت امن جاده ای و غیره جاده ای برای گردشگران ایجاد کند. راه را برای از بین بردن سوء تفاهمات در مورد امنیت منطقه باز می‌کند. گردشگری فعالیتی چند منظوره است که عمدتاً با ایام سفر و اقامت‌های کوتاه مدت مردم با هدف تفریح یا استراحت مرتبط می‌باشد. محدوده وسیعی از فعالیت‌های گردشگری در نواحی ساحلی منطقه آسیا - اقیانوس آرام وجود دارد که پتانسیل‌های آن اغلب در چابهار قابل اجراست که به طور اختصار به دو گروه تقسیم می‌شود:

۱- **فعالیت‌های متکی بر طبیعت** - ماهیگیری، حمام آفتاب، شنا، تماشای مناظر، غواصی با ماسک، غواصی با کپسول، قایق رانی، اسکی روی آب و غیره

۲- **فعالیت‌های مبتنی بر تاسیسات** - خرید، تفریحات و غیره (راهکارهای توسعه...، ۱۳۸۰، ص ۲۱)

و با توجه به پتانسیل‌های طبیعی و فرهنگی و باستانی منحصر به فردی چون تمساح موسوم به گاندو، سواحل زیبا، کوه‌های مریخی، سواحل صخره‌های گواتر، ساحل مناسب غواصی، گل‌فشان‌ها، کویر زیبا همراه با بازارها و منطقه آزاد تجاری و تاریخ ۵ هزار ساله شهر سوخته و قلعه‌ها و بناهای تاریخی و فرهنگی اصیل، با مردمی خون‌گرم و مهمان‌نواز تنها نیازمند یک برنامه ریزی پایدار توریسم می‌باشد.

با وجود پتانسیل‌های یاد شده، چابهار (سیستان و بلوچستان) می‌تواند به یکی از مقاصد توریسم ساحلی منطقه و دنیا تبدیل شود که با وجود منطقه آزاد تجاری، مناطق تاریخی و طبیعی می‌تواند تمام جاذبه‌های یک منطقه نمونه گردشگری را به گردشگران ارائه دهد و تنها نیاز به برنامه ریزی‌های اصولی توریسم پایدار با و ایجاد امنیت همه جانبه و ایجاد زیرساخت‌ها ی لازم می‌باشد

پیشنهادات:

- ۱- ایجاد تسهیلات لازم گردشگری، و سرمایه‌گذاری برای ایجاد زیرساخت‌ها جهانگردی مثل شبکه راهها ی دسترسی، زمینی، هوایی، ریلی و آبی با بنادر دیگر ایران و کشورهای دیگر منطقه و جهان
- ۲- سیستان و بلوچستان با توجه به جاذبه‌های تاریخی مثل شهر سوخته و کوه خواجه و منابع طبیعی مثل سواحل زیبای چابهار و دیگر جاذبه‌های منحصر به فرد مثل صنایع دستی ویژه می‌تواند یکی از جذابترین مناطق برای توریسم منطقه باشد و در صورت ارائه سیاست‌های درست اقتصادی و برنامه ریزی توریسم در منطقه می‌تواند جایگزینی قوی برای برخی کشور های حاشیه خلیج فارس گردد.
- ۳- جلوگیری از تبلیغات نادرست در مورد امنیت منطقه در افکار عمومی و تشویق گردشگران برای دیدار از منطقه جهت از بین رفتن سوء تفاهمات در مورد منطقه
- ۴- برای ایجاد امنیت در تمام ارکان توریسم در منطقه باید تمام ارگانها و سازمانهای درگیر با توریسم به یک هماهنگی و وحدت رویه برسند. و صدا و سیما به شنا ساندن پتانسیل‌ها بی نظیر ای خطه بپردازد
- ۵- احداث راه چابهار به جاسک - بندر عباس که از مسیرهایی کویری و زیبای منطقه عبور می‌کند
- ۶- مرمت و ایمن سازی راه کرمان - ایرانشهر به چابهار و زاهدان
- ۷- ایجاد خطوط راه آهن و خطوط هوایی منظم و گسترش کشتی رانی مسافرتی و تفریحی داخلی و خارجی

۸- ایجاد امنیت محیط زیست ، میراث فرهنگی ، به عنوان منابع اصلی گسترش توریسم باید به عنوان وظیفه عمو می برای مردم و تمام مسؤلان تلقی شود . و غیر از اینکه پلیس مخصوص حفاظت از میراث فرهنگی و محیط زیست تشکیل شود این موضوع جزء وظیفه کلی برای تمام نیرو های انتظامی تعریف شود

۹- امنیت سیاسی ، اقتصادی ، اجتماعی ، فرهنگی و محیط زیستی در صنعت توریسم همه در هم گره خورده و نشئت گرفته از ساختارهای تصمیم گیرنده حاکم بر یک کشور می باشد و تنها با علمی و منطقی شدن و هماهنگ شدن ساختارهای تصمیم گیری می توانیم به ثبات و امنیت توریسم و در نهایت به توریسم پایدار دست پیدا کنیم .

۱۰- برای دست یابی به امنیت همه جانبه در توریسم منطقه نقش آموزش جهانگردی برای تمام سطوح مدیریتی و اجرایی و بخشهای مرتبط یا توریسم الزامی است

۱۱- حمایت از صنایع دستی در حال فراموشی منطقه مثل سفال کلپورگان سراوان و... به وسیله گسترش توریسم که هر کدام در نوع خود بی نظیر است .

۱۲- پتانسیلهای منحصر به فردی چون تمساح موسوم به گاندو ، سواحل زیبا ، کوههای مریخی ، سواحل صخره‌های گواتر ، ساحل مناسب غواصی (شکل ۱۷-) ، گل فشان ها ، کویر زیبا همراه با تاریخ ۵ هزار ساله شهر سوخته ، جنگلهای زیبای حرا و قلعه ها و بنا های تاریخی و فرهنگی اصیل ، با مردمی خونگرم و مهمان نواز تنها نیازمند یک برنامه ریزی پایدار توریسم می باشد .

مراجع :

- ۱- سازمان حفاظت از محیط زیست (۱۳۸۰)، مترجم زهرا پور و خشوری ، " راهکارهای توسعه بهینه زیست محیطی در گردشگری ساحلی " تهران ، تک جلد ص ۸۴ ص ۲۱
- ۲- اعرابی محمد و داود یزدی ، (۱۳۷۸) ، " سیاستگذاری جهانگردی " ، سلسله انتشارات فرهنگ و مدیریت ۱۱ ، تهران ، دفتر پژوهشهای فرهنگی ، چاپ دوم ، تک جلد ص ۱۴۳-۱۴۵
- ۳- یونسکو ، (۱۳۷۰) ، " آموزش بین المللی محیط زیست " ، ترجمه فیروزه نیرومند ، تهران ، چاپ اول ، تک جلد ، ص ۹۸
- ۴- قره نژاد حسن ، (۱۳۸۶) ، " مقدمه بر توسعه گردشگری ئ مهمانپذیری " ، دانشگاه د نجف اباد ، چاپ اول ، تک جلد ص ۱۹۱-۱۹۷
- ۵- اینترنت - ویکی پدیا - استانها و شهرستانها - سازمان هوا شناسی استان
- ۶- پایلی یزدی ، محمد حسین ، (۱۳۸۵) ، " گردشگری (ماهیت ، مفاهیم) " ، سمت ، تک جلد ص ۱۰۸
- ۷- خوانساری نعمت الله ، (۱۳۷۹) ، " فنآوری و ایمنی زیستی " ، تهران ، سازمان حفاظت از محیط زیست ص ۲۸-۲۷
- ۸- لستربراون ، (۱۳۸۱) " اقتصاد زیست محیطی " ، مترجم دکتر حمید طراوتی ، نشر هوای تازه ، تک جلد ص ۱۴
- ۹- رضوانی محمد رضا (۱۳۸۷) ، " توسعه گردشگری روستایی " ، تهران ، انتشارات دانشگاه تهران ، تک ، ص ۱۱۸
- ۱۰- کازس ژرژ ، (۱۳۸۲) ، " جهانگردی شهری " ، ترجمه صلاح الدین محلاتی ، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی ، تهران ، تک جلد
- ۱۱- مدنی پور علی (۱۳۸۴) ، مترجم فرهاد مرتضایی ، " طراحی فضایی شهر " ، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری ، چاپ دوم ، تهران ، تک جلد
- ۱۲- صباغی حمید رضا ، (۱۳۸۵) ، " توسعه گردشگری روستایی پایدار " ، ناشر اندیشه نو ، چاپ اول ، تهران
- ۱۳- احمدی رحمت الله ، (۱۳۸۷) ، " کتابچه راهنما مجموعه قوانین سرمایه گذاری در مناطق نمونه گردشگری " ، ناشر میراث فرهنگی ، تهران ، تک جلد ص ۳۴
- ۱۴- زاهدی شمس السادات (۱۳۸۵) " مبانی توریسم و توریسم پایدار " ، دانشگاه علامه طباطبایی ، تهران ، تک جلد ص ۵۳-۶۲
- ۱۵- سازمان جهانی جهانگردی ، (۱۳۷۹) ، " برنامه ریز توریسم در سطح ملی و منطقه ای " ، مترجمان بهرام رنجبر- محمد زاهدی ، اصفهان ، جهاد دانشگاهی اصفهان ، جلد اول ، ص ۶۶ تا ۲۲
- ۱۶- منابع اینترنتی ، پرتال استان سیستان و بلوچستان و www.worldtravelguide.net

نقشه‌ها و عکسها

شکل ۱- نقشه استان سیستان و بلوچستان

